

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ
ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки та психології

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ В
СУЧАСНИХ УМОВАХ КРИЗИ, ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНОГО ЖИТТЯ

14-15 вересня 2023 року

Одеса – 2023

Ларіонов С. О.,

*кандидат психологічних наук, доцент,
начальник кафедри психології та педагогіки,
Національна академія Національної гвардії України*

Онищук К. І.,

офіцер служби психологічного забезпечення в\ч 3044 НГУ

ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НГУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У мирний час для фахівців сектору безпеки і оборони звичними були проблеми, пов'язані з нестачею фінансування, ресурсів, матеріально-технічного забезпечення, інших важливих факторів праці. На тлі високого рівня відповідальності службової діяльності це призводило до переживання невідповідності між їх очікуваннями і реальністю, сприяло демотивації, виснаженню, розвитку синдрому емоційного і професійного вигорання. У воєнний час перелік чинників емоційного і професійного вигорання персоналу сектору безпеки і оборони ймовірно змінився, у зв'язку з ризиком для життя, постійним перевантаженням та високою кількістю нелетальних стресогенних факторів. Крім того, військова служба може вимагати від військовослужбовців діяти в умовах великої нестабільності та невизначеності.

В дослідженні взяли участь 112 військовослужбовців НГУ військової служби за контрактом з вислугою років від 2 до 21 року, віком від 21-43 роки, чоловіки (51,5%) і жінки (48,5%). У всіх опитуваних є військова служба в умовах підвищеного стресу в час повномасштабної військової агресії. Натомість види діяльності суттєво відрізняються і залежать від специфіки підрозділу, в якому військовослужбовець проходить службу.

За результатами проведення методики «Діагностика професійного вигорання» К. Маслач, С. Джексон в адаптації Н. Є. Водоп'янової було встановлено, що на високому рівні професійного вигорання знаходиться 29,4%

респондентів; 55,9 %, мають стадію середній ступінь професійного вигорання та 14,7%, військовослужбовців мають низький рівень професійного вигорання.

Узагальнена характеристика діяльності кожної категорії дозволяє зазначити такі особливості:

1. Військовослужбовці військової служби за контрактом, які проходять службу в управлінні військової частини (в опитуванні приймали участь переважно жінки військовослужбовці) в своїй повсякденній діяльності стикаються з необхідністю ведення паперової документації, монотонним характером роботи, шаблонністю, складними взаємовідносинами в колективі. З моменту повномасштабного вторгнення на територію держави дана категорія військовослужбовців зазнала впливу таких потужних стресорів як безпосередня загроза життю та здоров'ю, тривога за дітей та близьких, в окремих випадках (жінки з маленькими дітьми) - необхідність евакуації. Психологічне навантаження через різку зміну умов служби мало значний вплив на рівень емоційного вигорання.

2. Діяльність військовослужбовців військової служби за контрактом, які проходять службу в управлінні підрозділів характеризується високим рівнем відповідальності за підлеглий особовий склад, необхідністю ведення службової документації, звітністю перед вищим командуванням. В своїй роботі дана категорія постійно стикається з надмірною нервово-психічною напругою, яка значно посилюється у військовий час. Підрозділи, що виконують службово-бойові завдання психологічно готуються до ймовірної загрози життю та здоров'ю завдяки постійним тренуванням.

3. Військовослужбовці військової служби за контрактом, які проходять службу у підрозділах відрізняються відсутністю відповідальності за особовий склад на відміну від попередньої категорії, але, в свою чергу, мають встановлене коло обов'язків, необхідних для успішного виконання службово-бойових завдань. З моменту повномасштабного вторгнення на територію держави завдання даної категорії зазнали значного корегування в умовах швидкої зміни

обстановки. Ступінь адаптації до цих нових умов служби значною мірою залежить від індивідуальних особливостей особистості військовослужбовця.

4. Умови діяльності військовослужбовців підрозділів забезпечення за темпом та характером виконання завдань мають спільні риси з першою наведеною категорією. Процес виконання визначених завдань у мирний час зазнав значних змін під час початку військового стану, що не могло не вплинути на морально-психологічний стан особового складу.

Військова служба є однією з найвибагливіших та стресових професій, особливо для військовослужбовців контрактної служби. Вони часто стикаються з фізичними, емоційними та психологічними викликами, які можуть призвести до різних негативних наслідків, включаючи професійне вигоряння. Крім специфіки діяльності на цей процес також впливають вік, стать особи, вислуга років. Аналіз анонімного опитування щодо факторів, які негативно впливають на психологічний стан дозволяють виокремити наступні чинники емоційного вигоряння:

1. Наднормовий режим перебування на службі (73,5%).
2. Великий обсяг навантаження під час виконання служби (70,6%).
3. Безпосередня загроза життю та здоров'ю (52,9%).
4. Великий обсяг службової документації (32,4%).
5. Невідповідність реальності очікуванням щодо забезпечення умов проходження служби (29,4%).
6. Негативний вплив інформації з соціальних мереж (26,5%).
7. Незадовільне відношення старших начальників до підлеглих (неповага, нетактовність) (23,5%).
8. Нехтування особистими проблемами військовослужбовців (станом здоров'я їх та їх рідних, морально-психологічним станом) (23,5%).
9. Неповага з боку співслужбовців (23,5%).
10. Відсутність можливостей для самовдосконалення і кар'єрного росту (20,6%).
11. Відсутність заохочень від командирів (начальників) (20,6%).

12. Професійна некомпетентність старших командирів (начальників) (14,7%).

Серед інших причин зазначені відсутність чіткого графіку несення служби у добових нарядах, або несправедливе нехтування ними, ненадання вихідних днів, недостатній час на відпочинок тощо.

Під час аналізу зазначених факторів необхідно враховувати наступні чинники, пов'язані з особливостями виконання службово-бойових завдань під час воєнного стану:

- з моменту розгортання повномасштабного вторгнення на територію держави військовослужбовці переважно цілодобово знаходяться на виконанні бойового завдання без можливості звільнень та вихідних днів, що унеможлиблює вирішення багатьох особистих питань;
- безперервне бойове чергування кардинально збільшує обсяг службового навантаження;
- характер значної частини звернень підлеглих до командирів, що залишилися без відповідей, свідчить про нерозуміння особовим складом ситуації бойової обстановки;
- усі зазначені категорії військовослужбовців піддалися впливу значних стресових навантажень, що не мали аналогів у мирний час, що значною мірою вплинуло на оцінку дійсності.

Таким чином, можемо припустити, що фактори, які зумовлюють формування професійного вигорання під час воєнного стану значно більше впливають на психічний стан людини і призводять до більш тяжких наслідків ніж у мирний час.

LINK OF SELF-PRESENTATION OF THE SPECIALITY ON THE INTERNET WITH THE REAL IDENTITY OF SPECIALITY.....	168
---	-----

Лазор К.П.

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ЯК ОСНОВА ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ.....	173
---	-----

Ларіонов С.О., Онищук К. І.

ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРЯННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НГУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.	176
--	-----

Лебедєва С.Ю., Христенко В.Є.

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ МЕШКАНЦЯМ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	180
--	-----

Левченко А.С.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ СПОРТСМЕНІВ У КОМАНДНИХ ВИДАХ СПОРТУ.....	184
---	-----

Лефтеров В.О.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ОСОБИСТІСТЬ.	187
---	-----

Лефтерова Є.Л., Долінська Л.В., Гуцол В.В.

ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ МЕДИЧНИМИ ЗАКЛАДАМИ.	191
--	-----

Лісніченко Т.В.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД НА ДЕРЖАВНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	195
--	-----

Любченко І.І.

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ

ОСОБИСТОСТІ.....	199
------------------	-----

Максименко Ю.Б.

ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ КОРИСТУВАЧІВ ІНТЕРНЕТ-СЕРЕДОВИЩА.....	204
---	-----

Мараховська К. Д.

КОЛІР В ПСИХОЛОГІЇ, КУЛЬТУРІ ТА ДИЗАЙНІ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК, СПРИЙНЯТТЯ ТА ВПЛИВ НА ЕМОЦІЇ ТА ПОВЕДІНКУ ЛЮДИНИ.....	209
--	-----

Martyniuk D.

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF STUDENTS' READINESS FOR FAMILY LIFE.	213
--	-----

Миронець С.М.

РЕАЛІЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ АБІЛІТАЦІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	217
---	-----

Мул С.А.

РЕЗУЛЬТАТИ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЗАДІЯНИХ У БОЙОВИХ ДІЯХ	221
---	-----

Овсяннікова Я. О.